

Műelemző szimpozion

Dr. Halász Előd professzor az országos konferenciáról

Április 9—11. között a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete és a JATE Germán Nyelvek és Irodalmak Tanszéke novellaelemző szimpoziont rendez Szegeden. A szegedi ülészek folytatása lesz az 1968 végén Budapesten tartott vers-elemző szimpozionnak. Meglehetősen nagy jelentőségű rendezvénysorozatról van szó. Jelzi ezt az érdeklődők nagy száma is. Mintegy 60—70 hazai és több külföldi résztvevője lesz a vitá-
üléseknek.

Dr. Halász Előd tanszékvezető egyetemi témát kerestem fel, információkat kérve az ülészek fontosabb jellemzőiről.

— *Professzor úr, miben foglalná össze a szimpozion lényegét?*

— A legfontosabb jellemzők metodológiai kérdésekhez kapcsolódnak. A múltban az alapkutatásokra és az irodalmi mű elemzésére gyakran „akadémikus”, hagyományos módszereket használtak, és ez még ma is hat irodalomkutatásunkban és az irodalomtanításban. A módszerek azonban világviszonylatban nagyon sokat fejlődtek. Olyan új metodológiai lehetőségek illetve irányzatok alakultak ki, melyek nélkül a korszerű irodalomkutatás aligha képzelhető el.

Először Szabolcsi Miklós akadémikus vetette fel a gondolatot, hogy nálunk is szükséges lenne kidolgozni a sokoldalú, modern módszerek alkalmazását az irodalomtudományban. Ennek a jegyében került sor a budapesti és most a szegedi szimpozion megrendezésére.

— *Ha jól tudom, Ön volt az első, vagy legalábbis az első egyike Magyarországon, aki az irodalmi művet saját, belső szerkezete, jellemzői alapján is vizsgálta. Valószínűleg ez is közrejátszott abban, hogy a germán tanszék kapta meg a szimpozion rendezésének lehetőségét.*

— Mondjuk úgy, hogy az első között voltam. Az elsősgé aligha eldönthető ezen a téren. Abban, hogy az ülészeket mi rendezzük, nagy szerepük van a tanszék fiatal tagjainak is, akik már dolgoztak ezekkel a módszerekkel, sőt dolgoztak is ki módszereket.

— *Négy magyar novella elemzése lesz a szimpozion tárgya. Hogyan rendezi mégis a germán tanszék?*

— Valóban. Nagy Lajos, Kosztolányi Dezso, Móricz Zsigmond és Krúdy Gyula egy-egy novelláját fogják elemezni a résztvevők. De a legfontosabb cél nem ennek a négy novella tematikájának maradéktalan megoldása. Azt szeretnénk elérni, hogy metodológiai szempontból a prózaelemzés területén is mozgásba jöjjön egész irodalomtudományunk, kerüljön előtérbe az egzaktitás igénye. A szimpozionon bemutatott módszereknek pedig úgy kellene egzaktoknak lenniük, hogy általánosan használhatók legyenek az irodalmi vizsgálatokban, ne csak egy irodalom vagy egyenesen csak egy mű vonatkozásában.

— *Mit várnak a rendezők a szimpoziontól?*

— Az előbbieken elmondottakon túl; negatív oldalon azt, hogy néhány divatos irányzatnak megmutatkozzanak majd a korlátai; pozitívumként azt, hogy irodalomtudományunk haladni fog a korral. Bizunk abban is, hogy a résztvevők felismerik, egyedül üdvözítő elemző módszer nincs. Önmagában egyik irányzat sem áll meg a lábán, megoldást csak a komplexitás jelenthet.

— *Sokan bizalmatlanok azokkal a törekvésekkel szemben, melyek a műalkotást lehetőség szerint egzakt módon, és így szükségszerűen elsődlegesen önmagából igyekeznek megközeleíteni. Úgy tartják, hogy mindez nem egyeztethető össze a marxista filozófiának a művészetéről vallott felfogásával. Ön hogyan vélekedik erről professzor úr?*

— Ezek a módszerbeli törekvések semmiképpen sem jelentenek szembenállást a marxizmussal. Ellenkezőleg; a marxizmus alapján állva közelíthetik meg helyes céljukat, hogy az adott műveket, azokon belül pedig általában a művészeteket, önnön sajátosságaiknak megfelelően, egzakt módon vizsgálják. Olyan eredményekre kívánunk így jutni, melyek mentesek a belső elentmondásoktól és amelyek alapján azután jobban és pontosabban vizsgálhatók a művészetek társadalmi és emberi összefüggései. Mindez éppen a marxizmus módszertani és elvi sajátosságaihoz, követelményeiből folyik. Ugyanis az irodalom jellemzőinek, sajátos szerkezetének pontos és objektív felmérése valamint feldolgozása elősegítené, hogy a társadalomtudományok rendszerében az irodalomelmélet is szervezettebben beépülhessen és ott megfelelően funkcionálhasson. Ehhez pedig az alapkutatásokat úgy szükséges elvégezni, hogy ne kelljen adott esetben bizonyos tényeket figyelmen kívül hagynunk ahhoz, hogy művészet- illetve irodalomfelfogásunk valóban marxista legyen. Hiszen a tények maguk nem mondhatják ellen a marxizmusnak, csupán interpretációjuk lehet hamis. Az így elkövetett hibák viszont visszavezethetőek a megfelelő módszerek hiányára, a marxizmus lényegéi sajátosságait nem mindig kielégítő módszerek alkalmazására, az elemek és azok művön belüli kapcsolatainak elhanyagolására.

Az irodalomtudomány és általában a társadalomtudományok természetesen nem lehetnek olyan egzaktak, mint a természettudományok, legalábbis eredményeikben nem. De módszereik lehetnek azok és univerzálisan alkalmazhatók is. Metodológiai szempontból ezért jól támaszkodhatunk a természettudományokra, illetve a matematikára.

— *És a konkrét jövő?*

— Az, hogy országosan milyen kutatások fognak megindulni, majd csak később derül ki. Itt, a germán tanszéken, egyelőre komparatistikai alapon a XX. század német, angol és magyar novellairódmának vizsgálata indul meg. Később az orosz és francia irodalmat is szeretnénk bevonni a tanszékekkel együtt.

Pályázatok

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége tehetségkutató pályázatot hirdet újságírói munkakörök betöltésére az egyetemi és főiskolai hallgatók, illetve a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező dolgozók között.

Pályázni három írással lehet az újságírás különböző műfajaiban (tudósítás, riport, interjú, cikk, kritika, stb.). A cikkek témái társadalmi életünk 25 éves fejlődéséből — a kül- és belpolitika, a gazdaságpolitika, a kultúra és a sport — területről meríthetők. Verssel, novellával, regénnyel pályázni nem lehet. A pályázathoz részletes életrajzot kell mellékelni. Jelítség írásokat nem értékelünk. A pályázat díjai: egy I. díj: 1200 Ft, két II. díj: 800—800 Ft, három III. díj: 500—500 Ft, oklevelek.

A pályázat nyertesének segítséget nyújtunk ahhoz, hogy újságírói munkakörben helyezkedhessenek el.

Beküldési határidő: 1970. április 15.
Cím: Újságíró Oktatási Központ, Bpest, VI., Népköztársaság útja 101.

Az eredményhirdetést 1970. május 20-án tartjuk a Magyar Sajtó Házában.

MAGYAR ÚJSÁGÍRÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Az Országos Felsőoktatási Nevelési Munkaközösség, a Magyar Testnevelési és Sportszövetség Országos Tanácsának Tömegtestnevelési és Sportosztálya, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának Honvédelmi és Sportosztálya és a Magyar Testnevelési Főiskola Kutató Intézete hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére pályázatot hirdet a felsőoktatásban folyó testi nevelés tárgy körében.

Pályázni lehet eddig nyomtatásban meg nem jelent, önálló megfigyeléseken, kutatásokon alapuló tanulmányokkal. Különösen kívánatos

— a hallgatók egészségügyi helyzetét és testkultúráját,

— az éves (féléves) testnevelési program kialakítását,

— a testnevelési órák hatékonyságának fokozását,

— a testnevelési tanszék módszertani, nevelési és szervezési tapasztalatait,

— a tömegsport tartalmi és szervezeti megoldásait, valamint a szakosztályokban folyó munka nevelési vonatkozásait bemutató, elemző témák kidolgozása. (Nem tartozik a pályázat körébe egy-egy sportág szakosztályi keretben történő oktatása, a verseny-szerűen sportolók edzése.)

A pályamunkák terjedelme: 20—40 gépetl oldal (oldalanként 27 sor, soronként 60 leütés).

A pályázat jelíge!

A dolgozatot 1970. május 1-ig az Országos Felsőoktatási Nevelési Munkaközösség címére (Budapest, V. Szalay u. 10—14. II. 3.) kell küldeni.

A pályázat eredményét 1970. június 30-ig nyilvánosságra hozzuk.

Pályadíjak:

I. díj: 3 000.— Ft (2 db)

II. díj: 2 000.— Ft (3 db)

III. díj: 1 500.— Ft (4 db)

A JATE KISZ VB állást foglalt:

HÁZI ÉPÍTŐTÁBOR

A V. B. foglalkozott az 1970. július 13—augusztus 20-a között megrendező helyi építőtábor kérdéseivel (részletes felhívást lásd lapunk I. oldalán). Tekintettel az építőtábor különös jelentőségére az egyetemi VB egyöntetűen jelentkezett munkára. Hozzák egyhangúlag csatlakozva a JTK és TTK végrehajtó bizottságainak tagjai is bejelentették már részvételüket.

VEZETŐSÉGVÁLASZTÁS AZ ELSŐ-ÉVESEKNEL

A kari KISZ VB-k által megbízott vezetőséget márciusig mindhárom karon az alapszervezetek által demokratikusan megválasztott vezetőségeknek kell felváltani.

NAPIRENDELEN MSZMP KB DECEMBERI HATÁROZATAI

Minden alapszervezet beszélje meg — a kari pártvezetőség és a patronáló tanárok segítségével — az MSZMP KB decemberi ülésének a bel- és külpolitikai kérdésekkel kapcsolatos állásfoglalását.

KISZ KÉPVISELET A SZEOL SC-BEN

A VB elégedetlenségét fejezte ki amiatt, hogy a SZEOL SC újonnan megválasztott elnökségében — alapszabály ellenében — nem választották be a KISZ VB képviselőjét. E hónap végén ebben az ügyben újabb tárgyalásokat folytatnak Halász Előd professzorral, a SZEOL SC vezetőjével.

GAZDASÁGI ÜGYEINK

Elfogadta a végrehajtó bizottság az 1969. évi pénzgazdálkodásról szóló beszámoló és jóváhagyta az 1970. évi költségvetést.

A VB ebben az évben 2000 forint támogatást kap az állami vezetéstől.

LEGYEN-E „VÉGZŐS” BÁL?

Az egyetemi VB kérte a BTK és TTK végrehajtó bizottságait mérjék fel az ötödikesek körében, hogy igényt tartanak-e egy végzős bál rendezésére.

Politikai előadások

Nemzetiségi kérdés — nemzetiségi politika címmel tartott konzultációs előadást Kóvágy László kandidátus, a Művelődésügyi Minisztérium Nemzetiségi Osztályának vezetője február 19-én a Móra Ferenc Kollégium kultúrtermében a bölcsészhallgatóknak.

Külpolitikai kérdésekről tartott előadást dr. Berecz János elvtárs, a Külügyminisztérium párttitkára, február 19-én, orvosegyetemünkön.

Falujáró orvosjelöltek

Öt lány ül körülöttem a Jancsó Kollegium nevelői szobájában csendesen, kicsit elfogódottan. Na nem azért, mert félnek az újságírótól, megszokták már a nyilvánosságot. Sokan beszéltek róluk a múlt félévben a SZOTE-n. A modern falujárók kezdeményezése tartózkodó jóslatokat váltott ki, tevékenykedésük osztatlan elismerést aratott.

Most amikor arról kérdezem őket, nem tudják hol is kezdjük, ki is kezdje.

A „bevezetést” átengedik Tóth Istvánnak az egészségügyi szervezési tanszék demonstrátorának:

— Az egyetem egészségügyi szervezési tanszék és a Vöröskereszt megyei szervezete kezdeményezésére az V. éves hallgatók közül tizen a múlt félévben gyakorlatban ismerték meg az orvosi felvilágosító munkát. Falvakban, tanfolyamokban tartottak ismeretterjesztő egészségügyi előadásokat egészségvédelmi fontos, közérdekű témáiról. Az egészségügyi kultúra terjesztésével, a betegség megelőzésé-
fontosságával ismerkedett életközélel az úttörő szerepét vállaló tíz orvostanhallgató: Barta Éva, Barthó Júlianna, Baumstark Rozália, Godó Magdolna, Hőgye Márta, Kövecses Ágnes, Kovács Anna, Oláry Ágnes, Patzer Mária és Pécsék Mária. A rájuk bízott feladatokat nagyon lelkiismeretesen végezték, valamennyiüket egyforma elismerés illeti.

— Kicsit persze izgultunk — veszi át a szót Godó Magdolna. Furcsa érzés volt már felkészülni is arra, hogy

egy egész teremnyi hallgatóság elé orvosként kiálljunk.

— Mert magunkat is meg kellett győznünk — mondja Hőgye Márta. — A sok emberrel való közvetlen találkozás is lámpalázzal jár, de élmény. Én úgy érzem, hogy az előzetes felkészülés — a szakirodalom alapos tanulmányozása, — konzultációk oktatókkal az előadás és az utána következő beszélgetés, önbizalmam és növelte.

S itt már nem kell kérdezgetni, biztatni a lányokat, nagyon belemelegednek a beszélgetésbe. Mint az már női társaságban lenni szokott „egymás ellen”, egyszerre beszélnek. Mindenki meséli a saját élményeit, tapasztalatait, észrevételeit.

Szó esik arról, mennyi bonyodalom származott Pusztamérgesen és Klárafalván abból, hogy más témáról hirdették meg az előadást, mint amiből a lányok készültek. Nevetve említik az öreg bácsit, aki nagyon csalódottan nézte eleinte Patzer Mária-t, mert azt hitte: „mozi lesz”. Most is kicsit belepillantva emlegetnek olyan kérdéseket, amelyek egy-egy pillanatra zavarba hozták őket. Pécsék Mária összeborzong, amikor arról beszél, hogy a november végéi hófúvásban másfél órát várt az előadása után a pusztamérgesi utcán „kitett gyermekként” a Szegedre jövő autóra. Kovács Anna pedig még most is azon kesereg, hogy a rossz szervezés miatt kevesen jöttek össze Nagylakon.

Godó Magdinak kevesebb problémája volt:

— Ambrózfalván nem várt kedveséggel fogadtak. Velem jött a járási Vöröskereszt titkára és nagyon sokat segített a felkészítésben és az előadásomat követő beszélgetésben a helyi körzeti orvos. Igaz, nehezen, kicsit szívenlősen indult ez a beszélgetés a csa-

látervezésről, de később belemelegedtünk. Meghívtak újabb előadásokra is. Legközelebb márciusban szeretnék kimenni hozzátok, hogy az anya és csecsemővédelemről beszéljünk. Örömmel megyek ismét, mert nagyon kíváncsi vagyok arra, hogy volt-e és milyen eredménye volt első találkozásunknak.

— Azért is érdemes újra vissza-visszatérni ezekre a helyekre, mert folyamatos felvilágosító munkával érhetünk csak el kellő eredményt — véli Hőgye Márta. Ötötörsön, ahol jártam még rengeteg probléma van. Úgy érzem, hogy az alkoholizmus ártalmaitól tartott előadás önmagában, egyszeri alkalommal kevés. Olyan ez a téma, mint egy tengeri kígyó. S mert november végén rossz időpontban volt az előadás, kevés valóban érdekelt ember jelent meg (a hallgatóság jórészt nőkből állt) — feltétlenül szeretnék én is újra kimenni ebbe a faluba.

— Pécsék Mária szerint Pusztamérgesre is érdemes elmenni ismét. Az első alkalommal kevesen jöttek össze — s úgy érzem, hogy ez a helyi vöröskeresztes aktívák gyenge szervezésének a következménye. Mai témát hirdettek meg, mint amire én felkészültem: a növényvédőszeres veszélyeiről beszéltem ők pedig az alkoholizmusról szerettek volna hallani. Nagyon kedvesek voltak a hallgatóim, gyorsan megtaláltuk a közös hangot, de valahogy zavart, hogy a falu egészségügyi dolgozói közül egy sem volt jelen...

— Engem pedig az zavart, hogy 45 perces késéssel érkeztem meg Nagylakra — szól közbe Kovács Anna. Kevesen gyűltek össze és azok is a mezőgazdasági balesetekről akartak hallani — ezt a témát hirdették meg — enyem pedig a háztartási balesetek ismeretelésére készítettek fel, Rossz volt

az is, hogy kísérőfilm sem volt. Jó lenne, ha az ilyen szervezési problémákat máskor megoldanák a helyi vöröskeresztes aktívák.

— Ahová megyünk, mindenütt kellene vetítógép, — fűzi tovább a szót Patzer Mária. Klárafalván nagyon kedvesen fogadtak és igazán érdekes, élénk beszélgetést folytattunk a helyes táplálkozásról, de úgy gondolom nagyobb lett volna a hatás, ha a magammal vitt filmet be tudtam volna mutatni. Várták is a filmet nagyon. És menet közben kiderült, hogy egy sereg más téma is érdekli a falusi embereket. Talán hatékonyabb munkát tudnánk végezni, ha előre felmérnénk, hogy egy-egy falu lakóit mi érdekli elsősorban.

Ehhez a megjegyzéshez kapcsolódva aztán sorollák még a lányok az újabb ötleteket. Hogy jobban kellene szervezni az előadásokat, érdekfeszítőbb címekkel propagálnak a helyi szervezők, igyekezzenek sokkal több fiatal toborozni — egyszóval nagyobb gondoskodást kérnek a Vöröskeresztől. Szóba kerül hogy nagyon hasznos lenne a további előadások alkalmával a témához kapcsolódó ismeretterjesztő szakkönyveket propagálni...

Mindenkinek van valami jó tippje, lelkesen beszélnek arról, hogy ha legközelebb kimennek mit is fognak tenni. Nem győztem mindent feljegyezni. De talán a fentiek elég meggyőzőek. Ezek a lányok hiszik, hogy nagy szükség van falun az ismeretterjesztésre, hogy az is hozzátartozik az orvosi hivatáshoz — és tudatosan készülnek is erre. Úgy érzem, az egészségügyi szervezési tanszék kezdeményezése nagyon hasznos, a lányok példája pedig valamennyi igaz hivatásstudattal orvosnak készülő orvostudományos hallgatóknak is példát ad.

SZABÓ MAGDOLNA